

Тарас БАТЮК

**ФІНАНСОВА МІСІЯ
ЛЬОНГИНА ЦЕГЕЛЬСЬКОГО У США
(1920 – 1921 рр.)**

На основі аналізу архівних документів у статті досліджуються маловідомі факти фінансової діяльності дипломатичної місії ЗУНР у США у 1920 – 1921 рр. на чолі з Л.Цегельським. Зокрема, детально розглядаються переговори з Українською мореплавною компанією та бізнесменом Боєром про позику галицькому уряду значних грошових Сум; ці переговори закінчилися гучним скандалом та запровадженням дисциплінарного розслідування дій Л.Цегельського.

Ключові слова: *Льонгин Цегельський, Українська мореплавна компанія, Боєр, позика, договір.*

Мало хто з дослідників історії ЗУНР звертає увагу на цікаву деталь: галицький уряд міг припинити свою діяльність ще у 1921 р. через одну просту річ – брак коштів. “Фінансово опинились в критичнім положенню і вже сього місяця мусимо зліквідувати наш галицький державний центр”, – писали члени уряду ЗУНР в листі до Л.Цегельського 1 червня 1921 р. І такі заяви були не поодинокі [4, 107]. Дійсно, життя в еміграції та діяльність на міжнародній арені вимагали від уряду ЗУНР величезних коштів, яких просто не було, і єдиним порятунком у цій ситуації була допомога американських українців.

Із метою отримання матеріальної допомоги у 1920 р. до США була відправлена місія на чолі з Льонгином Цегельським. На фінансову позику американської діаспори Є.Петрушевич покладав великі надії і, як буде з’ясовано згодом, саме її пожертви врятовують уряд від фінансового краху і дадуть змогу продовжити боротьбу за існування ЗУНР до 1923 року. Тому дослідження цієї проблеми є важливим і актуальним.

Фінансова сторона діяльності місії Л.Цегельського в історичній літературі описана лише в загальних рисах і маловивчена. В загальновідомих працях з історії ЗУНР її згадують кількома реченнями. І тільки дослідження О.Павлюка проливають деяке світло на суть проблеми та підкреслюють її важливість [3], [4]. Автор у своїх розвідках уже звертався до розгляду діяльності місії Л.Цегельського, але більшість уваги зосереджував на проблемах формування, політичній діяльності та причинах невдач цієї місії [1]. Ця стаття є продовженням попередніх досліджень автора і має на меті розгляд фінансової сторони діяльності місії Л.Цегельського.

Перші контакти з приводу надання грошової позики Л.Цегельський розпочав наводити влітку 1920 р. з американським українцем Сохоцьким, який, за сприяння українського банку, що от-от мав утворитися, повинен був надати матеріальну допомогу урядові. Проте вже у вересні переговори зайшли в глухий кут через “особисті непорозуміння”, і тоді Л.Цегельський нав’язав контакти з багатим американцем Пітером Джеймсом Фуллером та надавав йому “політичні і економічні інформації щодо Галичини” [1, 6].

Очевидно, через цього Фуллера Л.Цегельський встановлює зв’язки з бізнесовими колами США і вже 20 жовтня 1920 р. листом він доносить уповноваженому уряду закордонних справ Степану Витвицькому, що зацікавив чимало американських бізнесменів перспективами нафтових розробок у Галичині, проте вони хочуть для себе значних уступок. Із подальшого змісту листа можна зрозуміти, що Л.Цегельський уже тоді дав багато обіцянок, оскільки він просить С.Витвицького написати в Лондон до Є.Петрушевича, щоб той розширив його повноваження і “щоб він був ощадний та лишив щось для його інтересів”, “щоби можна було й їм приречи корисні інвестиції”. Листом від 30 жовтня 1920 р. Л.Цегельський повідомляє, що ці бізнесмени дадуть позику і “попруть справу визнання, але жадають нафти, лісів, концесій на залізницю і на всю відбудову краю” [1, 6].

У відповідь на ці повідомлення уряд висилає Л.Цегельському як представникові ЗУНР в Нью-Йорку лист від 18 листопада 1920 р., у якому, зокрема, зазначається, що “коли

Американці визнане самостійности трактують як бізнес, то він нехай в обітницях не скупиться, бо може обіцяти 50% або і більше так з галицької нафти як і відбудови краю, тому що ніяких в тім взгляді не зроблено зобов'язань і для того може і дальше ставити справу цілком реально" [I, 6, 7].

У звіті від 20 січня 1921 р. Л.Цегельський повідомляє Є.Петрушевича, що веде переговори з поважною групою осіб і вже досягнув певних домовленостей. "Група ся дає політичну і фінансову поміч, а саме має здобути у Вашингтоні визнане нашої держави, а в заміну за монополію тютюновий, за концесії нафтові, углеві, водні і залізничні дають позичку та основують в тій цілі банк з великими міліонами", – звітував Л.Цегельський і додавав, що має в запасі ще дві групи, зв'язані з новим президентом [I, 7].

22 січня 1921 р. він пише Костю Левицькому лист і вимагає роз'яснень щодо свого статусу і повноважень, а також, з уваги на переговори, які він проводив, точні дані щодо відбудови краю, тютюнової монополії, поклади вугілля, земного воску, нафти, потреби залізничних матеріалів.

Після цього слідує лист Л.Цегельського від 26 січня 1921 р., у якому він просить переслати телеграфом статистичні дані щодо тютюну і при цьому повідомляє про пропозицію, яку йому зробили американці: вони дають безпроцентну позику, рівну вартості тютюнової монополії за 20 років, що сплачувалася річним 7,5% доходом за вивезений з краю перероблений тютюн. Зважаючи на це 11 березня 1921 р. уряд вислав Л.Цегельському детальний звіт тютюнового виробництва в Галичині разом зі статистичними даними за 1912, 1913, 1914 рр. [I, 7]

Групою осіб, з якою Л.Цегельський проводив переговори, були Фуллер, Кольбі і Тумулті. Саме з ними уряд повинен був укласти договори про монополію тютюну, видобуток нафти, відбудову та електрифікацію краю. Проте, за словами самого Л.Цегельського, переговори були зірвані через брак відповідних даних з краю і поразку на виборах в США демократів, підтримку яких мали його спільники.

Одразу ж після розриву з Фуллером Л.Цегельський розпочинає переговори з редактором часопису "Івнінг Мейнль" Ніколем, але і вони закінчилися невдачею.

У квітні 1921 р. він встановлює контакти з Українською мореплавною спілкою, з представником якої, Аврутисом, познайомився ще восени 1920 р. через редактора “Свободи” Ревюка. Спочатку інтереси Л.Цегельського були чисто особисті, йому запропонували стати торговим посередником з країнами Східної Європи, за що мав заробити 10 000 дол., але він відмовився, оскільки був представником ЗУНР. Тоді Аврутис запропонував галицькому урядові позику в розмірі один мільйон доларів на умовах, про які Л.Цегельський 17 квітня 1921 р. повідомив К.Левицького телеграмою: “Українсько-Американська Мореплавна Компанія прийме 8% бонди на мільон доларів, – емісія в Америці, викуп до 10 літ, виплатять нам зараз четвертину долями, четвертина їм за ризико, решта остає в компанії як 8 процентовий уділ держави на 10 літ, кампанію упривілюємо дальші переговори зависять від згоди президента – кабель з його підписом, Льонгін” [1, 8].

Наступного дня, 18 квітня, Л.Цегельський отримав відповідь: “Услівя приймаю, договір і переказ грошей на моє імя до Кредіт Ліонне в Парижі дуже прискорити. Три тисячі для місії. Д-р Евген Петрушевич”.

Справа здавалась полагодженою, але Л.Цегельський раптово зник. Микитей весь травень слав йому телеграми, описував скрутне фінансове становище уряду, проте той не реагував.

Як видно з контракту і пізніших свідчень самого Л.Цегельського, 7 травня 1921 р. він уклав у Нью-Йорку, як представник уряду ЗУНР, угоду про позику в один мільйон доларів з Українською мореплавною торговельною компанією, яка зобов’язалася прийняти восьмипроцентні облигації Галицької республіки на суму 500 000 доларів 1 липня 1921 р. і цього ж дня виплатити готівкою 125 000 доларів. Друга частина облигацій на 500 000 доларів повинна була доставлятися компанії частинами по 75 000 першого числа щомісячно, починаючи з серпня, за що компанія повинна була виплачувати по 25 відсотків готівкою. В контракті було підкреслено, що 50% облигацій є власністю ЗУНР, інші 50% – безумовною власністю компанії, але уряд міг викупити їх упродовж десяти років. На час викупу компанія отримувала привілеї на морські вантажні та пасажирські

перевезення між Галичиною і США. Л.Цегельському на руки дали завдаток у 7 500 доларів, які пізніше треба було відрахувати від загальної суми виплат [I, 8, 9].

У той же час в листі до К.Левицького від 18 травня 1921 р. Л.Цегельський повідомляє, що сьогодні (18, а не 7 травня!) він заключив попередню угоду з Українською мореплавною торгівельною компанією, текст угоди з якою пришло пізніше, основні її положення такі: “даєм один мільон наших бондів, вони нам 250 000 дол. готівкою, їм припаде як нагорода ризико і коштів продажу четвертина бондів на 250 000 дол. а пів мільонна вкладаємо як наш уділ до часу викуплення бондів” [I, 9].

Дальше Л.Цегельський писав, що компанія є американсько-єврейсько-українська, тому інші українські громади їй не довіряють і вирішили створити окремий банк для фінансування позики. Він радив продати їм додатково ще на пів мільйона бондів, за що вони мали заплатити 70%, розпродуючи їх в Канаді, Бразилії та Аргентині. Тому Л.Цегельський почав вимагати оголошення Є.Петрушевичем випуску восьми-процентних бондів на півтора мільйона доларів для продажу в усіх державах Америки та надання йому статусу дипломатичного представника ЗУНР для випуску цих бондів та що за ці бонди відповідає ЗУНР усім своїм майном.

У цьому листі Л.Цегельський ані словом не згадує про взятий ним завдаток від Української мореплавної компанії у 7500 доларів, натомість обіцяє прислати 1 липня понад сто тисяч доларів.

Обіцяні гроші все не надходили, і в уряді зрозуміли, що Л.Цегельський не є надійною особою для ведення фінансових справ, тому ухвалили вислати йому на допомогу відповідних людей. Для цього 31 травня 1921 р. було створено Надзвичайну дипломатичну місію у складі Роберта Березовського (голови) та Луки Мишуги (секретаря).

В організаційному статуті від 31 травня 1921 р. було визначено, що ця місія повинна “уладнати справи фінансові”, “підпомочи діяльність” уповноваженого представника уряду у США та домогтися якнайшвидшого визнання ЗУНР [II, 17]. У четвертому пункті було зазначено, що голова місії Р.Березовський повинен проводити всі найважливіші

презентаційні та політичні акції спільно з Л.Цегельським як “дипломатичним представником Уряду” [II, 17]. Відповідно до зміни статусу з “політичного агента” на “дипломатичного представника” Є.Петрушевич видав Л.Цегельському 31 травня 1921 р. нові “вірчі грамоти” [2, 1996, 107].

18 червня 1921 р. Л.Цегельський виїхав до Монреалю і протягом одного дня уклав договір з Боєром про започаткування у Канаді “Державної позички”, яка передбачала розпродаж у Канаді облігацій уряду ЗУНР на суму 1 млн. дол. і подальшим розширенням до 9 млн. дол. під заставу державного майна. Продаж облігацій повинен був проводити банк Сен Трост Компані протягом трьох місяців, а Л.Цегельський мусів звернутися до уряду в справі додаткового видання “бондів” на дев’ять мільйонів доларів. Боєр, будучи провізором, отримував від першого мільйона 10%, від наступних – по 8%. Договір підписали троє осіб: Л.Цегельський, Боєр та його правник Мек Тайг. Окрім цього договору Л.Цегельський підписав того ж дня два документи, якими (без підтвердження Є.Петрушевича) надавав Боєрові виключні права на відбудову залізниць у Галицькій республіці та видобуток нафти і земного воску на державних ґрунтах на схід від ріки Лімниця впродовж 25 років. У контракті Л.Цегельський виступав як “одинокий правно уповноважений заступник в Америці” [I, 11].

Пізніше зі свідчень правника Мека Тайга стало відомо, що Л.Цегельський отримав 4 000 доларів за підписання угоди і 5 000 доларів на протязі липня. Гроші були передбачені для уряду, але, як можна здогадатися, ні цента Л.Цегельський не переслав.

27 і 28 червня Л.Цегельський вислав дві депеші, у яких повідомляв, що ще у травні уклав угоду з мореплавною спілкою, вимагав збільшити суму облігацій до півтора мільйона та попереджував, що ці облігації повинні надійти до кінця липня, інакше будуть серйозні неприємності.

Делегати Надзвичайної місії виїхали з Відня 23 червня і отримали вказівку передовсім перевірити угоду з Мореплавною компанією, оскільки звіти Л.Цегельського були плутані і незрозумілі. Прибувши у Нью-Йорк 30 червня, вони не застали Л.Цегельського, натомість довідалися від Лотоцького і Ревюка

що той “наробив якесь свинство” з Українською мореплавною компанією [I, 11].

Л.Цегельський прибув у Нью-Йорк 3 липня 1921 р. і заявив представникам Надзвичайної місії, що угоду з Українською мореплавною компанією розірвав, оскільки та не має грошей, натомість почав переговори з іншою компанією про розпродаж у Канаді облігацій уряду ЗУНР на суму 1 млн. дол. і 9 млн. дол. під заставу державного майна, але справа ще не завершена.

Р.Березовський і Л.Мишуга поставили до відома Л.Цегельського, що згідно з розпорядженням Є.Петрушевича від 21 червня 1921 р. повинні розповсюдити у США позику Національної оборони на 100 000 доларів.

Оскільки виникли непорозуміння щодо повноважень Л.Цегельського і Р.Березовського, 7 липня 1921 р. було проведено спільне засідання двох місій, на якому ухвалили, що “надзвичайна місія входить в склад дипломатичного представництва та творить з ним одну цілість” [I, 12]. Місію було поділено на два відділи: дипломатичний і фінансово-торговельний. Головою місії і дипломатичним представником залишився Л.Цегельський. Р.Березовський очолив фінансово-торговельний відділ, а Л.Мишуга став секретарем місії та членом фінансово-торговельного відділу [4, 110]. Всі політичні акції мали обговорюватися на спільних нарадах, на яких у голосуванні за прийняття рішень усі троє членів мали рівне право голосу [I, 12].

Відповідно до цих ухвал, Р.Березовський зажадав від Л.Цегельського негайної передачі всіх фінансових справ, у тому числі й справи позики у Канаді, проте той відмовився. Як свідчив пізніше Р.Березовський, Л.Мишуга “прямо просив та складаючи руки закинав Л.Цегельського щоб він – заки ще є час – не розписував ніякої позички в Канаді і не вязався з ноторичними ошустами, злодіями і батярами, однак Д-р Цегельський освідчив категорично, що від свого не відступить, бо люди, з котрими зв’язався, є чесні, а батярами є ті, котрі так кажуть”, хоча пізніше, у своєму звіті за 27 листопада 1921 р. Л.Цегельський визнав, що “Курдидик є скінчений бандит, Боєр розбишак, а решта самі батяри” [I, 12].

Цього ж дня 7 липня 1921 р. Л.Цегельський просив Р.Березовського і Л.Мишугу щоб вони зачекали з оголошенням позики уряду ЗУНР у США на 100 000 доларів до першого серпня з огляду на договір з Українською мореплавною компанією, проте Р.Березовський на це не погодився і оголосив цю позику.

Одночасно оголосила продаж облігацій з підписом Л.Цегельського на 1 000 000 доларів і Українська мореплавна компанія. Почався скандал. На прохання Р.Березовського і Л.Мишуги пояснити ситуацію, Л.Цегельський “випирався всего і заявив, що о нічім не знає, що всьо є сфалшоване, що ніякого оголошення не підписував і нікого до того не уповажнив і що його підпис на оголошенню не є автентичний” [1, 12]. Проте, під тиском Р.Березовського, Л.Цегельський був змушений опублікувати 23 липня 1921 р. в американських часописах “Осторогу”, в якій подавав до відома, що відозва, яка з’явилась в Нью-Йорку з його підписом, “взиваюча Українців Злучених Даржав купувати бонди Західньо Української Держави ніколи не зістала через него видана і нікого до видання не уповажнював. Одинокую пожичкою в Злучених Державах є лишень Пожичка Національної Оборони, яку переводить фінансова місія з Д-ра Березовського і Д-ра Мишуги і лиш відозви підписані цією Місією, а поміщені сими днями в українських газетах є важні” [1, 12, 13].

Угода з Українською мореплавною компанією була офіційно розірвана в кінці липня 1921 р., коли Л.Цегельський категорично поставив вимогу представникам компанії виплатити готівкою 250 000 доларів до 1 серпня 1921 р. Після того, як адвокати компанії не погодились і хотіли нав’язати нові умови, Л.Цегельський оголосив угоду зірвану з вини компанії, а тому завдаток у 7 500 доларів не віддавав.

В середині липня Л.Цегельський поїхав у Монреаль і там 18 липня 1921 р. уклав угоду з банком Сен Трост про фінансування канадської позики. В цій угоді, яка була лише доповненням до попередньої (від 18 червня), Л.Цегельський зокрема зазначив, що Є.Петрушевич декретом від 21 червня 1921 р. розпочав випуск облігацій на 1 000 000 доларів та уповноважив його укласти цю угоду від імені Галицької

республіки. В контракті також було сказано, що банк Сен Трост буде займатися продажем облігацій і з отриманих грошей виплатить Боєрові 12,5%, а 87,5% – на руки представникові Галицької республіки (тобто Л.Цегельському) [I, 13].

Після повернення з Монреалю Л.Цегельський розповів членам Надзвичайної місії про підписану угоду, що призвело до сильного конфлікту з Л.Мишугою. Між представниками місії розпочалися конфлікти, які швидко набрали особистого характеру. У вирі взаємних звинувачень, Р.Березовський у своєму звіті від 26 липня 1921 р. радив Є.Петрушевичу “сейчасову зміну дипломатичного представництва, бо ніхто його серйозно не трактує і у нікого не має довір’я”, а Л.Мишуга у листі до Є.Петрушевича, датованому цим же числом, подає, що Л.Цегельському часопис “Народна Воля” закидає зв’язок “з людьми, які повинні давно піти до криміналу” [I, 13].

За таких обставин Л.Цегельський 23 липня 1921 р. подає до Відня прохання про відставку, мотивуючи його браком довір’я, конфліктами, непорозуміннями через двоїстість місії та особистими невдачами з “фінансовими умовами, що заключалися лише для придбання фондів, щоб урятувати Уряд і Президента” [I, 13]. Є.Петрушевич відставку не прийняв.

Найцікавіше, що про оголошення “Державної позички” в Канаді Є.Петрушевич нічого не знав, і тому просив посла В.Сінгалевича повідомити представника ЗУНР в Канаді І.Боберського про позику Національної Оборони на 100 000 доларів у США та про наміри уряду поширення у майбутньому аналогічної позички на Канаду. Для цього І.Боберський мав скликати представників найбільших українських організацій, заснувати комітет та детально підготуватись. Тільки І.Боберський почав робити перші кроки у цьому напрямку, як 3 серпня 1921 р. в “Канадійському Українці” з’явилося повідомлення про початок “Державної позички” Галицької республіки на один мільйон з посиланням на декрет Є.Петрушевича від 21 червня 1921 р. підписане Л.Цегельським як представником ЗУНР. У повідомленні також було сказано, що для продажу облігацій створено синдикат, на чолі якого стоїть А.Боєр.

Склалась дуже цікава ситуація, коли майже одночасно було оголошено три позики: перша – Національної оборони у США на 100 000 доларів, розписаної Р.Березовським і Л.Мишугою; друга – Української мореплавної компанії на 1 000 000 доларів з підписами Л.Цегельського; третя – “Державної позички” в Канаді теж з підписами Л.Цегельського.

За свідченнями о.Семибратовича, “коли місцеві люди порівняли дати і число рішення американської позички і позички канадійської, набрали недовіря до акції позичкової взагалі” [1, 14]. Після публікації в пресі оголошення Л.Цегельського про незаконність позики Української мореплавної компанії взагалі почався хаос.

Є.Петрушевич зажадав пояснень, натомість отримав спільну заяву від Л.Цегельського, Р.Березовського і Л.Мишуги наступного змісту: “Синдикат впливових Канадійців і Американців хоче закупити сейчас наших вісімпроцентових десятилітніх листів на номінально девять мільонів канад. доларів, платять около 70%, операція великої ваги задля політичної підпори, однодушно радимо прийняти, бо позичка ту (в Америці) іде пиняво. З Мореплавною Компанією зірвано, просимо о повновласть до переговорів” [1, 15]. Таку “повновласть” Є.Петрушевич надав усім трьом.

Пізніше Р.Березовський пояснював, що Л.Цегельський повідомив членам місії, ніби знайшов компанію, що складалась з американських, канадських і англійських фінансистів і готова за певні концесії надати позику на 9 000 000 доларів. Згодом виявилось, що це ті самі Боєр і його люди.

В уряді нарешті зрозуміли, чим можуть скінчитися подібні афери, тому 4 жовтня Л.Цегельському було наказано облишити всі фінансові справи. 10 грудня 1921 р. він самовільно покидає США і виїжджає до Відня, де проти нього було запроваджене дисциплінарне розслідування, результати якого автор частково вже описував [1]. Що ж стосується фінансових зловживань, то вони та їх наслідки були підбиті у звіті від 8 лютого 1922 р. комісією, що займалась розслідуванням його діяльності: “...заключивши умову іменем нашого уряду з Навігейшен К° 7 мая 1921 і побравши під тойж компанії 3 100 (три тисячі сто) долярів готівкою до рук власних, не повідомили сей час Уряду,

що таку квоту побрали, ані не зложили її до каси нашого уряду; ...не маючи від ВД Пана Президента зглядно від нашого Уряду уповноваження до заключення одноміліонової позички канадійської, приступили Ви до заключення такої ж умови з п. Боєром 28 червня 1921, зглядно 18 липня 1921, надуживаючи притім неправно довіря ВД Пана Президента до Вашої особи; ...побравши від п. Боєра 28 червня 1921, перший задаток в квоті 3 000 (три тисячі) канадійських долярів, а дня 18 липня 1921, дальший задаток в квоті 4 000 (чотири тисячі) канадійських долярів, знова ані не повідомили ані не зложили ви тих грошей до Каси Уряду у Відни, ані до Каси нашого Представництва у Вашингтоні; ...таким самовільним поступованнем без порозуміння з ВД Паном Президентом, зглядно нашим Урядом поставили Ви себе, як представника нашого Уряду і нашу фінансову комісію (д-рів Березовського і Мишугу), як також наш Уряд взагалі, в таке положення, що Боєр і он Трост-К°, могли під загрозою арештовання вимушувати на д-рі Березовськім затвердження концесій для себе, а опісля прислати свого синдика до Відня і Лондону, щоби грізьбами примушувати наш Уряд до стіналізованя тих договорів, наражуючи також політичні інтереси населення Східної Галичини на непредвидені і вельми шкідливі наслідки; ...своїми самовільними операціями та припинаннем грошей для себе і невідданям їх до розпорядимости нашого Уряду, як також взагалі нерозважним трактованіем справ фінансової натури, наразили Ви наш уряд на маєткові втрати хоч би через те, що прим. Боєр. і К° домагаються від нашого уряду звороти квоти 23 100 (двадцять три тисячі сто) канад. долярів мнимо Вам виплачених” [2, 605, 606].

Залишається сказати, що справа з позикою у Канаді була завершена аж 16 серпня 1922 р., коли було видане розпорядження Є.Петрушевича про ліквідацію “Державної позички” в Канаді і започаткування нової позики “Національної оборони” на 250 000 доларів [2, 629, 630]. Фінансові справи уряду продовжив Лука Мишуга, завдяки наполегливості та самовідданості він зумів змінити насторожене ставлення українців у США і його місія спромоглася зібрати 138 500 доларів [4, 122], чим фактично і врятувала екзильний уряд ЗУНР

від фінансового краху. Діяльність цієї місії буде об'єктом подальшого дослідження автора.

Джерела та література

I. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (далі – ЦДАВО України). – Ф. 4460. – Оп. 1. – Спр. 2.

II. ЦДАВО України. – Ф. 2192. – Оп. 2. – Спр. 14.

1. Батюк Т. Дипломатична місія Льонгина Цегельського у США (1920 – 1921 рр.). – Проблеми гуманітарних наук. Наукові записки ДДПУ. – Вип. 22. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2008. – С. 48 – 57.

2. Західно-Українська Народна Республіка. 1918 – 1923. Документи і матеріали. – У 5-ти томах / Керівник роботи і відповід. ред., автор передмови О.Карпенко. – Т. 2. Державотворчі й адміністративно-організаційні процеси. Карпенко О.Ю., Мицан К.П., Великочий В.С., Кобута С.Й., Пославська Г.Ю., Волосянко Л.Р. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2003. – 712 с.

3. Павлюк О. Дипломатія ЗУНР (ЗОУНР) // Нариси з історії дипломатії України / За ред. Смоля В.А., Галенко О.І., Камінського Є.Є., Кірсенко М.В. та ін. – К.: Альтернативи, 2001. – С. 358 – 377.

4. Павлюк О. Боротьба України за незалежність і політика США (1917 – 1923). – К.: Видавничий дім “КМ Akademia”, 1996. – 188 с.

Батюк Тарас. Финансовая миссия Ленгина Цегельского в США (1920 – 1921 гг.). На основании анализа архивных документов в статье исследуются малоизвестные факты финансовой деятельности дипломатической миссии ЗУНР в США в 1920 – 1921 гг. во главе с Л.Цегельским. В частности, детально рассматриваются переговоры с Украинской мореходной компанией и бизнесменом Боером о займе галицкому правительству крупных денежных сумм; эти переговоры окончились громким скандалом и проведением дисциплинарного расследования действий Ленгина Цегельского.

Ключевые слова: Ленгин Цегельский, Украинская мореходная компания, Боер, заем, договор.

Batyuk Taras. Lyongyn Tsegelskiy's financial mission in the USA (1920 – 1921). On the basis of the analysis of archival documents little-known facts of financial activity of diplomatic mission of WUNR in the USA in 1920 – 1921 led by L. Tsegelskiy are investigated in the article. In particular, contracts with the Ukrainian seaworthy company and businessman Boer about the loan of large sums of money by Galician government, which have terminated in loud scandals and carrying out against Lyongyn Tsegelskiy disciplinary investigation are considered in details.

Keywords: Lyongyn Tsegelskiy, Ukrainian seaworthy company, Boer, loan, contract.